

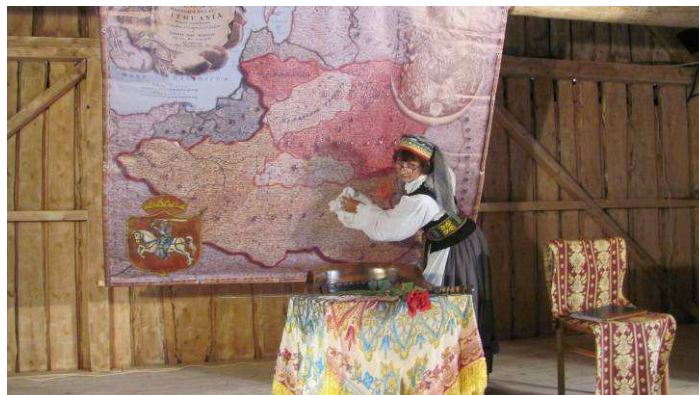
„Pilaitės liaudies teatras“ LIETUVOS vardą garsino Žemaitijoje

Tradiciškai panašiu metu čionai renkama si į Žydinčio Jazmino, kuris čia skaičiuoja 75-uosius savo gyvenimo metus, šventę (šį kartą jis pražydo birželio 6 d.). Šios šventės, kuri pažymima trečią kartą, metu koncertuojama arba vaidinama. Neretai tą daro svečiai. Šios memorialinės sodybos klojime iš atvykstančių svečių pilaitiškiei, atvykę rodyti spektaklį, pionieriai. Beje, čia veikia panašus vietinių vaidintojų kolektyvas, kuris jau spėjo parodyti ne vieną spektaklį. Paskutinytis, buvo rodytas svečiuojantis pačios pjesės „Kepurė dega“ autoriui Kaziuui Sajai. Vaidinti vietos artistus mokė čia ne kartą atvykdamas garsus aktorius Michailas Jevdokimovas („Pilaitės liaudies teatre“ vaidinti dažniausia moko tas, kuris inicijuoja spektaklį, šiuo atveju specialių teatrinio meistriškumo mokslų nekrimtusi Dalia Tarailienė). Pati ilgametė Žlibinų seniūnijos seniūnė Sigutė Žemaitaitienė rūpinosi, kad šventė praeitų kuo sklandžiausiai:

Spektaklis „Mano vardas Lietuva“ atgaivintas rodymui ketvirtą kartą po daugiau nei metų, tad prieš jį pradėdant, pakabinus pagrindinį scenografinį akcentą – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapią iki visų jos padalinimų (žemėlapiu autorius meniškai subtilus fotografas Juozas Valiušaitis) – , Lietuvos vaidmens atlikėjai Daliai Tarailienei teko jį skudurėliu praeiti apvalant nuo dulkių bei tikint, kad šis veiksmas nors kažkiek prisidės prie realios Lietuvos apšvalymo:

Končalėje, taip vadinama Igno Končiaus memorialinė sodyba, spektaklis „Mano vardas LIETUVA“ buvo šiltai sutiktas Žlibinų seniūnijos, kuriam priklauso ir Purvaičių kaimas, ir nepatingėjusių čionai iš Plungės atvykti žiūrovų. Siūlyta šį spektaklį vežti net į užjūrį, į lietuviškąsias saleles. Šio spektaklio sumanytoja ir įgyvendintoja Dalia Tarailienė mano, kad jis labai aktualus ir pačioje Lietuvoje, aplankant pačius nuošaliausius jos kampelius, o taip pat ir mūsų Seimą. Scena, kur vaidina susibėgusios trys didžiosios ankstesniųjų laikų šviesos ir kultūros tarp paprastų žmonių nešėjos, rašytojos: Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Šatrijos Ragana ir Julija Žemaitė (dvi pastarosios gimė ir gyveno Žemaitijoje), susilaukė plojimų vaidinimo metu:

Žiūrovus nuo legendinės Naugarduko kunigaikštienės kunigaikščio Liutauro žmonos Lydos kunigaikštytės Gražinos:

ir Lietuvos ir Lenkijos karalienės Barboros Radvilaitės sudėtingų tragiškos lemties monologų:

atpalaidavo grafitės, sukilimo pulko vadės Emilijos Pliaterytės pasirodymas ant žirgo Vėtros ir jos krakoviako sušokimas su žemaitiškėmis klumpėmis:

Bet neilgam. Vėl tragiškos lemties Lietuvos lakštingalos Salomėjos Nėries išgyvenimai eilėmis sukaustė atsipalaidavimą:

Skandžią lietuvininkų krašto, kuris tampriai siejasi su Žemaičių žemėmis, dalią priminė rašytojos klasikės Ievos Simonaitytės pokalbiai su savimi. Juose buvo priekaištaujama visų laikų Lietuvos žemių ir jos čiabuvių būties įvairiausio plauko porceliuotojams, skambant Jurgio Zauerveino dainai „Lietuviais esame mes gimę...“:

Nelengvas buvo ir išsivijoje per mokslo aukštumas Lietuvos vardą garsinusios archeologijos profesorės Marijos Gimbutienės monologas, prasidedantis ir užsibaigiantis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio muzikinės poemos „Miške“ muzika:

Ne vieno santūraus žemaičio žiūrovo akį sudrėkino sunkiai nuslepiama ašara, stebint Loretos Asinavičiūtės, mirusios nuo okupantų tanko sukeltų traumų, iškeliavimo į amžinybę scena:

Spektaklio kulminacija ir pabaiga: LIETUVA glaudžia po savo sparnu visus savo vaikus, kurie gyveno, gyvena ir gyvens vardan tos LIETUVOS, aidint Maironio dainos „Lietuva brangi“ žodžiams. Juos dainavo tiek stovintys ant scenos, tiek stovintys prie jos:

*

Šį kartą Ateinančio ir Nueinančio laiko vaidmenis atliko Pilaitės Martyno Mažvydo mokyklos penktokė Giedrė Čerškutė ir Vilniaus mokytojų namų mišraus choro „Versmė“ dainininkė Irena Girdenienė iš Pilaitei kaimyninio Vilniaus Viršuliškių mikrorajono, studijavusi teorinę fiziką ir ją dėščiusi:

* *
*

Prie sodriai žiedais apsibėrusio Jazmino jo žydėjimo proga su amžių bėgyje garsiausiomis Lietuvos moterimis nusifotografavo vienas kitas ne toks santūrus, kaip įprasta, žemaitis-žiūrovas ir Jazmino Žydėjimo šventės dalyvis:

P.S. Žemaičiai nebūtų žemaičiai, jei gerai nejaustų žemės po kojomis: atvykėlius artistus pamalonino vaišėmis prieš vaidinimą ir po vaidinimo:

Išties kelionė ne ši lengvųjų – Končalė, kurioje nuo 2002 metų iš naujo gyvenimui Igno Končiaus memorialinė sodyba prisikelia jo sūnaus Gintaro ir marčios Virginijos dėka ne taip ir arti:

Vien kelionėje pirmyn ir atgal užtrukta apie 8 valandas. (Plačiau apie šią sodybą galima pasiskaityti čia: <http://www.koncale.lt/>).

Grįžtant penkiolikai minučių užsukta į Plungėje kultūriniam gyvenimui prikeliama kunigaikščio Mykolo Kleopo Oginskio dvarą, kuriame pirmuosius svarius žingsnius profesionaliai kremtant muzikos pasaulį žengė jo mecenuojamas Mikalojus Konstantinas Čiurlionis.

Regis, ši vieta turi savąjį *genius loci* (vietos dvasią) – tarp ši dvarą dažnai aplankančių puošnių vestuvininkų svitų besisukanti taurelės nevengianti Liudviką. Jis parodė į neseniai Perkūno nusprogdintą ažuolą, o pasiteiravus, ar kartais jis pats neišgyvena dėl tokio galiūno medžio sumenkimo, iš dalies kaip ir dėl savo gyvenamosios vietos pabloginimo, žemaitiškai pašmaikštavo:

„Tik dar nepamanykite, kad aš kokiam gandraizdyje gyvenu“. Šie žodžiai priminė ką tik rodytame spektaklyje Barboros Radvilaitės monologo ištrauką:

„Dangaus valia tokia, kad aš tarp girnų šių maluos.
Kartais jaučiu, kaip manyje giliai įspaustas
Verpetais sukas saulės ženklas.
Ugnies dvasia viduj gyva.
Ar sapnavau kada ar kas yra minėjęs,
Jog esame iš garsiojo Lizdeikos giminės?
Gal būt todėl kaip pranašė esu
Ir kaip regėtoja jaučiu, kas darosi aplinkui,
Tad suprantu gerai ir savą lemtį.“

Ši ištrauka siejasi su senosios baltiškos pasaulėjautos klodais – žyniu Lizdeika, kuris pagal legendą buvo išaugintas paukščio lizde. Įtariama, kad toks paukštis galėjo būti profesorės Marijos Gimbutienės į dienos šviesą išnešta Deivė Motina Žemyna Paukštės pavidalu, kuri išmintingai ir harmoningai iki vyriškos kultūros išigalėjimo viešpatavo visoje Europoje.

*

Parengė Angelė Šarlauskienė – Pilaitės kronikininkė ir profesorės Marijos Gimbutienės vaidmens atlikėja:

*

*

*